

Esperém que noves investigacions facilitarán nous datos pera determinar ab precisió á quín pis, dintre 'l pliocénich, pertanyen les argiles del subsol de Tortosa.

Barcelona, 12 Mars 1905.

NOTAS PERA LA «FLORA MONTSERRATINA»

PEL

R. P. ADEUDAT MARCET, O. S. B.

I

PLANTAS NOVAS DEL GENRE *Hieracium*

Desde que vaig comensar á recullir plantas per aquesta simpática montanya de Montserrat (1903) me cridá l' atenció el genre *Hieracium* per la gran munió de formas que cada día anava observant per tot arreu; mes aquesta mateixa varietat de characters morfológichs dels *Hieracium* montserratin m' abrumá y 'm fiu desistir per de prompte de son estudi, dexantlos per quan estigués més fort en las determinacions botánicas, confirmantme en que no era tasca d' un principiant embolicarse en descifrar lo que es el *trenca-caps* dels fitógrafs. Axís es que resolguí dexarlos viure tranquilament sens inquietarlos, ja que tampoch podía treure 'n l' aygua clara: malgrat aquesta meva determinació no poguí resistir la tentació d' arrancarne alguns y ficarlos á la caixa lineana, que després envií á mon apreciadíssim mestre el molt intelligent botánich Dr. Cadevall, pera sa classificació. Entre ells recordo als *H. pilosella* L., *H. prealtum* Vill., *H. neo-cerinthae* Fr. ab sa varietat *eriocarulon* Wk., *H. Gonani* Timbal-Lagr., *H. murorum* L., *H. præcox* Schultz, *H. vulgatum* Fries, y alguns altres.

Pero quan fiu una bona cullita y aplech de *Hieracium*, fou l' any prop passat (1904); no certament ab l' intenció d'

endinzarme en son estudi, sino pera complaure á mon ben-
volgut amich l' eminent botánich espanyol en Carlos Pau,
de Segorbe; qui 'm suplicá li recullís totas las formas que
trobés d' aquest genre, y pera revifar sens dupte mon en-
tussiasme molt apagat pera 'ls *Hieracium* afeigí dit senyor
que ab tota probabilitat trobaría cosas novas y molt interes-
sants dintre d' aquest genre, que havían passat desapercebu-
das á tots los botánichs nacionals y extrangers que han escor-
collat nostra Montanya, pera robarli sos tresors naturals; puig
deya (y en axó tenia rahó) que cap d' aquestos exploradors
s' havia trobat en las circunstancias especiales en que estich
jo al present, perque com diu l' adagi castellá: «Más sabe un
necio en su casa que un sabio en la ajena»: aixís es que ha-
bitant jo tot l' any en el cor de la Montanya y poguentla
resseguir á tot temps y en tots indrets fins als recons y to-
rrents més intransitables, era més fácil que trobés lo que no
había vist l' ull observador de tants sabis com han visitat el
Montserrat, ja que per io general tots s' han contentat, *velis
nolis*, donat lo poch temps de que han pogut disposar, de
recorrer los camins més coneguts y de fer las excursions tí-
picas d' aquesta Montanya, visitant Sant Geroni, Santa Ce-
cilia, la Santa Cova... y para de contar.

Aixó m' animá, puig no hi ha dupte que es un gran estímulo
pera un *amateur*, la esperansa de adquirir cosas novas; mes
no 'm creya que fos tan afortunat, perque veyá que Costa ja
havía trobat aquí mateix y d' aquest mateix genre la friolera
de cinch especies novas y moltas formas desconegudas. No
obstant, desitjós de complaure á mon amich Sr. Pau, ne recu-
llí moltas mostras y las hi vaig enviar.

L' éxit coroná mon trevall; á la primera remesa me con-
testá el Sr. Pau ab la diagnosis de quatre especies novas,
invitantme á que jo mateix las publiqués. Acceptí ab molt
gust y agrahit l' encárrech que avuy complexo; pero avans
suplicantli que 's dignés cambiar la sinonímia d' una de las
especies que ell creu *insigne*, *rebatejantla* y esborrant l'
apellido que portaba d' una persona insignificant, la dediqué

á la persona més insigne que entre las puras criaturas ha existit y existirá may més: l' Inmaculada María. Ab sa afabilitat acostumada me contestá que may havia negat als seus amichs cosa que fos *justa y racional*: aixís tinguí jo que agrahirli aquest nou favor.

Allá van, donchs, las diagnosis de las especies novas.

HIERACIUM DIARSIANUM Pau, nov. sp.

(Sect. *Andryaloidea* Fr.)

«Phyllopodum et eriopodum obscure viride; caudice erecto, »20 c. m., longe villosu seu lanato, oligocephalo, 3-6 floro, »nudo, ad ramorum ortum foliato, piloso et glanduloso; foliis »radicalibus oblongis subobovatis, subvillosis, crenatis, sub»undulatis, in petiolum brevem alatumque attenuatis, eglan»dulosis, mucronatis; pedunculis patentibus, elongatis, basi »pilosis, superne glandulosis; omthodii glandulosi, ovati, »squamis virentibus, acuminatis, interioribus apice albo-cilia»tis; ligulis dentibus ciliatis, stylis luteis, achœniis in maturis »atris. alveolis dense ciliatis.»

«Habitus *H. panosi* Boiss. sed foliis tenuioribus. *H. intybus* »Schultz. (Sect. descript.) fortasse proximum, sed foliis villo»sis et caulina inferiori minime subpandusiformi certe alie»num. Ab omnibus *Neocerinthidibus* mihi cognitis habito et »foliis diversum.» (C. Pau in litt. ad me.)

Aquesta nova especie la ha dedicada el Sr. Pau al sabi botánich catalá Dr. Joan Cadevall y *Diars*.

HIERACIUM MONTSERRATENSE Pau, nov. sp.

(Gr. *Umbellatum* Fr.)

«Aphyllopodum viride; caule 25 c. m. striato, subvillosu, »folioso et corymboso-ramoso, ramis tomentosis; foliis ovato»oblongis, integris, acutis, ciliatis; pedunculis bracteatis, »elongatis; omthodiis pubescentibus; squamis viridibus; stylis »nigrescentibus... Pl. juvenilis.» (C. Pau in litt. ad me.)

HIERACIUM MINUTIFOLIUM Pau, nov. sp.

(Sect. *Cerinthoides* Fr. ?)

«Phyllopodum glaucum, microphyllum; caule erecto 18 c. m. subquadrangulo, tricephalo, monophyllo, ad ramorum ortum bracteato; pedunculis glandulosis; foliis radicalibus oblongo obovatis, mucronatis, obtusis, integris, ciliatis, caulinis amplexicaulibus, oblongis; bracteis lanceolatis; calathiis viridibus, squamis acuminatis, nigro-glandulosis; ligulis glabris vel vix ciliolatis; stylis luteis».

«Pl. juvenilis nulli mihi cognitæ affinis.» (C. Pau in litt. ad me.)

HIERACIUM MARIANUM Pau, nov. sp.

«Phyllopada et eriopoda virida; caule erecto 25-30 c. m., ramoso corymboso; foliis longissime petiolatis, oblongis, integris, basi dentatis; petiolis 5-6 c. m.; caulinaribus, 2 parvis, bracteiformibus, ovato-lanceolatis, amplexicaulibus; subtus lanatis, supra nudis; ramis 5-7 floris; pedunculis cano-puberulis et setiformi-glandulosis; anthodio oblongo; squamis nigro glandulosis, ligulis ciliatis; achœniis atris; alveolis ciliatis.»

«Habitus *Italicarum* Fr., sed anthodii squama lineari-acuta ad *Vulgatam* Fr.»

«Species mihi insignis!» (C. Pau in litt. ad me.)

Aquesta especie está dedicada á la Mare de Deu en el cincuentenari de la Definició dogmática de sa Inmaculada Concepció.

Entre las otras plantas montserratinas que envié en consulta al Sr. Pau, he trobado dit señor dugas variedades novas, qual diagnosis es la següent:

THALICTRUM MINUS L., var. MONTSERRATENSE Pau,
var. nov.

«Planta foliis subtus puberulis, glandulosis; carpelli sinflatis.» (C. Pau in litt. ad me.)

PIERIS HIERACIOIDES L., var. LINEARIFOLIA Pau,
nov. var.

«Foliis tinearibus, integris, denticulatis, apice acuminatis». (C. Pau in litt. ad me.)

Montserrat, Mars 1905.

ALGUNAS ZOO-CECIDIAS DE TARRASSA

PER

D. DOMINGO VENTALLÓ.

Encare que siguin pocas, no obstant crech convenient citar las zoo-cecidias trobadas en algunas excursions; puig, com son pochos els que aquí á Espanya estudian aquesta branca de la Historia Natural, sempre poden esser interessants las citas de algunas especies de la mateixa.

Son clasificadas per lo Sr. Joaquim de Silva Tavares, y trovades la major part en lo bosch de can Montllor de Tarrassa en los primers dias del mes de Febrer de l' any corrent.

Rhodites rosae L. (Cynipit); sobre la *Rosa canina* L.

Bacillus oleae Arch.; sobre l' *Olea europaea* L.

Dryocosmus australis Mayr. (Cynipit); sobre l' *Quercus ilex* L.

Dryocosmus Fonscolombi Kieff. Cecidia molt rara, si no es especie nova; sobre el *Quercus ilex* L.

Dryomyia Lichtensteini Kieff. (Dipter); en las fullas del *Quercus ilex* L.

Eriophyes ilicis Nal. (Acaro); en las fullas del *Quercus ilex* L.

Contarinia luteola Tav. (Dipter); en las fullas del *Quercus ilex* L; no citada encara d' Espanya.

Contarinia cocciferae Tav. (Dipter); en el *Quercus ilex* L.

Barcelona, Abril de 1905.